

عنوان مقاله:

منشایابی رسوبات بادی منطقه دشت مختاران بیرجند

محل انتشار:

مجله تحقیقات مرتع و بیابان ایران، دوره 15، شماره 3 (سال: 1387)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسندگان:

علی اکبر صفدری - کارشناس ارشد شرکت مهندسی مشاور آبخیزگسترش شرق

زهرا محمودی - کارشناس شرکت مهندسی مشاور آبخیزگسترش شرق

هادی معماریان خلیل آباد - کارشناس ارشد شرکت مهندسی مشاور آبخیزگسترش شرق

خلاصه مقاله:

جلوگیری از حرکت رسوبات بادی در مناطق برداشت یک کار بنیادینست و عملیات اجرایی بایستی بیشتر در منطقه برداشت متمرکز شود. به منظور منشایابی رسوبات بادی دشت مختاران بیرجند از روش گام به گام ارائه شده توسط اختصاصی و همکاران استفاده شد. این کار طی دو مرحله انجام گرفت. ابتدا جهت‌یابی قطاع برداشت و سپس مکان‌یابی. به منظور جهت‌یابی قطاع برداشت دشت مختاران بیرجند ابتدا اطلاعات مربوط به جهت طوفانهای گردوخاک منطقه با تکمیل پرسشنامه از ساکنین محدوده اطراف ارگ بدست آمد. سپس تصاویر ماهواره‌ای و عکسهای هوایی مربوط به دو دوره زمانی با یکدیگر مقایسه شد و با استفاده از تصویر ماهواره‌ای و بازدیدهای صحرایی مرفولوژی تپه‌های ماسه‌ای ارگ تعیین گردید. در نهایت با مطالعه رژیم باد و رسم گلبادها، بادهای فرساینده و موثر در تشکیل تپه‌های ماسه‌ای شناسایی شد. پس از مشخص شدن قطاع برداشت (دشت سرهای مشرف به تپه‌های ماسه‌ای)، فاز مکان‌یابی نقاط برداشت آغاز گردید. در این مرحله با مطالعه ژئومرفولوژی قطاع برداشت و نمونه برداری از رخساره‌های این قطاع اقدام به بررسی گرانولومتری، مرفوسکیپی و نهایتاً کانی شناسی رسوبات تپه‌های ماسه‌ای و قطاع برداشت گردید و ارتباط ژنتیکی عناصر با یکدیگر بررسی شد. در نهایت با بررسیهای بعمل آمده مشخص شد که منشأ اصلی رسوبات موجود در ارگ مختاران بیرجند ناشی از وجود تشکیلات زمین شناسی شیست- فیلیت ۱، سنگهای کالردمانز و سایر سازندهای حساس واقع در شرق و جنوب شرق منطقه می باشد که در اثر فرسایش آبی، در بخش‌های مختلف دشت مختاران رسوب می نماید. در اثر عمل بادهای فرساینده و شدید شرقی و جنوب شرقی در منطقه، این رسوبات دوباره برداشت شده و با طی مسیری در محدوده دق رسوب می نمایند. این رسوبات بارها توسط بادهای منطقه (بادهای شمال شرقی، شمالی، غربی) در داخل ارگ جایجا شده و تشکیل تپه‌های ماسه‌ای از نوع ستاره‌ای شکل نموده است. بنابراین با توجه به مطالعات انجام شده و بازدیدهای انجام شده می‌توان گفت که رخساره ژئومرفولوژی نهشته‌های ریزدانه- عمدتاً اراضی زراعی واقع در شرق و جنوب شرق منطقه در اولویت اول و طبقه فعال، رخساره منطقه پخش سیلاب (بستر مسیل ها و خشکه رودها) واقع در بخش شرقی ارگ در اولویت دوم و نیمه فعال و رخساره‌های ژئومرفولوژی شوره‌زار و رخساره کویر زرده واقع در محدوده دق در اولویت سوم و کم فعال قرار دارند.

کلمات کلیدی:

ارگ، تپه‌های ماسه‌ای، فرسایش بادی، جهت‌یابی، قطاع برداشت، مکان‌یابی، مختاران

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1634725>

